

ДОВІДКА

Про стан психологічного супроводу навчально-виховного процесу

Зміст роботи соціального педагога та практичного психолога школи базується на спілкуванні з учнями, батьками і вчителями та тісній співпраці із відповідними службами району. У 2019-2020 навчальному році психологічна служба школи працює за планами, затвердженими директором школи та погодженими методистом РМК Хропач Л.О. Психологічна служба школи здійснює свою роботу відповідно статей 21, 22, 57 Закону України «Про освіту», наказу Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про психологічну службу системи освіти України» № 616 від 02.07.2009 р., наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів» № 691 від 19.10.2001р., наказу Міністерства освіти і науки «Про планування діяльності та ведення документації соціальних педагогів по роботі з дітьми-інвалідами» № 864 від 28.12.2006 р., наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах» № 330 від 20.01.2001 р., наказу Міністерства освіти і науки України від 06.08.2013 року № 1106 «Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти і науки щодо розвитку психологічної служби на період до 2017 року», листа Міністерства освіти і науки України від 17.09.2015 № 1/9-442 «Про оптимізацію діяльності працівників психологічної служби», Етичного Кодексу соціального педагога, Етичного Кодексу психолога та інших нормативних документів і методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки. Листом Міністерства освіти і науки України від 17.09.2015 № 1/9-442 «Про оптимізацію діяльності працівників психологічної служби» затверджено нові зразки документації та протоколів діяльності працівників психологічної служби системи освіти України (додатки 1-7).

З 11 січня 2016 року практичний психолог школи Крупа Юлія Іванівна, за наказом Новотроїцького відділу освіти від 05 січня 2016 року № 03-к була поновлена на посаду практичного психолога після виходу із декретної відпустки. До цього роботу практичного психолога виконував Крупа Ю.А. за фахом практичний психолог, «спеціаліст I категорії» за атестацією 21.03.2019 року.

Крупа Ю.І. практичний психолог I категорії (рішення АК 24.03.2018 р.), курси підвищення кваліфікації практичних психологів пройшла у січні-лютому 2018 року.

В ході перевірки було виявлено, що за період роботи практичного психолога з 11 січня 2016 року по даний час вся робота здійснювалась відповідно до функціональних обов'язків за 30 годинним робочим тижнем.

Основні завдання в роботі практичного психолога: діагностика, корекція, реабілітація, профілактика. Напрямки роботи психологічної служби: просвітницька робота, превентивне виховання, консультативно-методична допомога всім учасникам навчально-виховного процесу. Проблема, над якою працює практичний психолог: « Психологічний супровід учнів з використанням інноваційних технологій з метою надання їм допомоги в розвитку особистості та збереження психічного здоров'я». Пріоритетними напрямками роботи психолога є проведення співбесід з майбутніми першокласниками на виявлення психологічної готовності дитини до навчання в школі та надання практичних рекомендацій щодо подолання виявлених недоліків, соціально-психологічний супровід першокласників; адаптація п'ятикласників до навчання в середній школі; психологічний супровід профільного навчання, тощо. Психолог школи проводить систематично роботу, спрямовану на поглиблену діагностику дітей різних вікових категорій. Психологом ведуться протоколи, де занотовуються всі дані психо-діагностичних досліджень. Саме це дає можливість здійснювати особистісно-орієнтований підхід у навчально-виховній роботі та відслідковувати розвиток дитини у динаміці.

Відповідно до нового Державного стандарту початкової загальної освіти (затверджено постановою КМУ від 20.04.11 № 462) психологічний супровід молодших школярів був орієнтований на оптимістичну перспективу кожного учня, його соціалізацію та

адаптацію до соціального середовища шляхом оптимального розвитку його потенційних можливостей.

У квітні 2020 р. планується провести комплексну діагностику учнів 4 – х класів щодо готовності переходу до школи другого ступеня, в яку входить діагностика характерологічних особливостей особистості, діагностика інтелектуальних можливостей, пізнавальної активності, мотивації навчальної діяльності, мнемічних процесів та психологічного клімату колективу.

У лютому 2020 р., згідно з Законом України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.11 №3739-6, в цілях підвищення рівня обізнаності про причини та наслідки торгівлі людьми проведена інформаційно-просвітницька робота з протидії торгівлі людьми серед учнів 9-го, 10-го та 11-го класів. Учням було запропоновано перегляд фільму «Станція призначення – життя» з наступним обговоренням теми під час групової консультації класу. У березні разом з соціальним педагогом було проведене вихідне анкетування з питань торгівлі людьми. Ведеться систематична робота по попередженню суїцидів.

В рамках районної програми «Обдарована молодь» Новотроїцької районної ради на початку навчального року психологічною службою школи проведена діагностика щодо виявлення обдарованих учнів. Під час дослідження використано комплекс методик «Психодіагностика соціальної обдарованості», рекомендований для використання інститутом обдарованої дитини АПН України в рамках експерименту «Психолого-педагогічне проектування особистісно-розвивального змісту навчально-виховного процесу в навчальних закладах» (Лист МОН України від 06.02.2009 № 02-15/40).

Таким чином, система роботи з обдарованими дітьми спрямована на розвиток їх пізнавальної активності, творчих та соціально-комунікативних здібностей, які сприятимуть професійному самовизначенню, виборі професії і самореалізації у суспільстві як соціально-активної і соціально-значимої особистості. Психолог в практиці роботи з учнями, застосовує новітні технології, які ґрунтуються на глибокій психолого-педагогічній діагностиці: анкета «ДВОР», «Ціннісні пріоритети», анкета «Батьки-Діти». Після проведення діагностичного зрізу і обробки анкет, результати обговорюються. Програма передбачає застосування наступних тестів: 1. Вивчення потреби в досягненнях (за редакцією Пейсахова Н.М.). 2. Толерантність до невизначеності (за редакцією Солдатова Г.У.). 3. Визначення вектора спрямованості особистості (ред. Головченко Г.Т., Шпалінський В.В.). 4. Визначення рівня локус-контролю (ред. Головченко Г.Т., Шпалінський В.В.). Класних керівників та вчителів ознайомлено з результатами вивчення схильностей школярів. Психологом запропоновано певні шляхи формування мотивації учнів до навчання та підвищення їх навчальних досягнень:

- Щоденна увага до кожного учня, визнання його особистості.
- Своєчасна ліквідація прогалин у знаннях і організація оперативної допомоги кожному учневі, що відстає у навчанні.
- Формування мотивації навчання як необхідного стимулу бажання учня до навчання.
- Перехід до інноваційних методів навчання, що дають можливість розкрити потенційні можливості кожного учня, повірити у власні сили.
- Організація навчального процесу з визначенням трьох головних видів складності під час пояснення матеріалу, його закріплення і оцінювання.
- У підготовці будь-якої теми навчальний матеріал поділяти на кілька блоків.
- Вивчення умов, в яких виховується кожна дитина, враховувати їх у навчальній діяльності.
- Співпраця з батьками, спільне формування педагогічної культури сім'ї.

В цілях сприяння соціалізації дітей девіантної поведінки, сприяння розвитку власної гідності, формування впевненості у собі, навчання способам реагування в різних життєвих ситуаціях, активізування процесу самопізнання протягом лютого - березня 2020 року з учнем Галушко Андрім (2 клас), який стоїть на обліку як учень із девіантною поведінкою, проводилися корекційно – розвивальні індивідуальні заняття за програмою Ю.В. Бойбіної «Розвиток самопізнання та впевненості в собі». З цим учнем також з метою встановлення

рівня та форми девіантної поведінки та чинників, що зумовили появу девіацій, проведена індивідуальна діагностика характерологічних особливостей, мотиваційної структури особистості, інтелектуального потенціалу та пізнавальної активності, проводиться постійно індивідуальна корекційна робота.

За результатами діагностичної та корекційної роботи проведені індивідуальні консультації з класним керівником Пушною Т.В. щодо змісту, особливостей вияву і чинників девіантної поведінки, а також специфіки взаємодії з девіантною дитиною.

З метою своєчасного виявлення особливостей дитини, які можуть призвести до певних труднощів, відхилень у її інтелектуальному й емоційному розвитку, у поведінці й стосунках із дорослими та ровесниками протягом двох місяців проводилася комплексна психологічна діагностика серед учнів 1-х, 4-х та 5-х класів.

В жовтні - листопаді 2019 р. з метою профілактики правопорушень та насильницьких дій над школярами, запобігання тортурам і жорсткому поводженню з неповнолітніми в школі та сім'ї була проведена системна робота під девізом «Стоп насиллю», акція «День без насилля», загальношкільна батьківська конференція з даного питання (24.10.2019 року).

З метою формування навичок здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок, розширення знань учнів щодо збереження здоров'я психологом впроваджується інноваційна програма «Сприяння просвітницькій роботі серед молоді України щодо здорового способу життя».

Також з метою просвітницької роботи серед учнів школи психолог проводить виховні години спілкування на теми: «Колектив і особистість», «Дороги, які ми обираємо», «Профілактика суїцидальної поведінки», «Вплив Інтернету на дитячу свідомість», «Комп'ютер, друг чи ворог», «Добрим бути просто чи не просто», «Відповідальність – запорука щасливого подальшого життя». В рамках всеобучу з питань правового виховання залучено дітей, батьків, педагогів до правової культури. Так, проведено:

- для учнів 7-8 класів години спілкування «Мої права та обов'язки», «Конвенція ООН про права дитини», «Права свої знай – обов'язки не забувай»,
- для учнів 10-11 класів проведено анкетування на визначення рівня громадянської активності.

З метою профілактики насильства серед учнівської молоді та на виконання Державної програми щодо подолання дитячої безпритульності і бездоглядності підготовлено та проведено анкетування «Сім'я», «Школа, в якій я навчаюсь: за і проти», корекційні заняття на тему: «Насильство. Як вміти себе захистити». Проведено семінар для класних керівників 7-8 класів на тему: «Робота класних керівників з важковиховуваними учнями», «Єдиний організм: створення і розвиток колективу класу», тренінгові заняття з вчителями «Подолання наслідків гострих стресових ситуацій». З метою вивчення психологічного мікроклімату класних колективів проводяться анкетування учнів на теми: «Анкета для виявлення стосунків у колективі», «Мікроклімат у колективі».

В умовах реалізації Концепції профільного навчання з метою своєчасної оцінки комплексу індивідуальних уподобань підлітка з погляду його готовності до успішного навчання за певним профілем, попередження дезадаптації в умовах виникнення навчальних труднощів та стресів у кінці березня у 7 та 9 класах були проведені заходи щодо профільної орієнтації учнів у 2019-2020 навчальному році. Це питання також розглядалося на спільному засіданні ради школи та шкільного батьківського комітету 29.02.2020 року.

Серед учнів 7-А класу було проведено анкетування щодо їх пізнавальних нахилів: улюблені уроки, позашкільні заняття, інтереси, професійні плани школяра. У зв'язку з тим, що у визначенні майбутнього профілю навчання головним є визначення інтересів у вивченні окремих навчальних предметів, серед учнів 7 класу для отримання достовірних даних був використаний метод рейтингу навчальних предметів.

Дослідження профспрямованості серед учнів 9 класу проводилось за допомогою методики Дж. Холланда, яка дозволяє вивчити взаємозв'язок між типом особистості та сферою професійної діяльності. За отриманими результатами з учнями була проведена профорієнтаційна групова консультація. Також серед учнів 9-го класу та їх батьків був проведений моніторинг запитів відносно майбутнього профілю навчання.

Крупа Ю.І. надає допомогу класним керівникам у індивідуальній роботі з учнями. В організації своєї роботи шкільний соціальний педагог надає пріоритет створенню здорового мікроклімату в школі, гуманізації міжособистісних відносин, сприяє реалізації здібностей кожного, захисту інтересів особи, організації дозвілля, включенню в соціальну корисну діяльність, вивчає спеціальні проблеми школярів і вчителів, вживає заходів до їх вирішення. Соціальний педагог підтримує постійний зв'язок з родинами учнів. Особливу увагу він приділяє проблемам захисту дитини від батьківської жорстокості, егоїзму, всюдозволеності.

Діяльність соціального педагога школи Крупи Ю.А. була спрямована на реалізацію таких завдань:

- діагностика діяльності і розвитку учнів, класного колективу, мікроколективу в класі;
- прогнозування та профілактика можливих негативних виявів та їх вплив на особистість дитини;
- виявлення і модернізація, впровадження інформаційних моделей, пов'язаних з проходженням дитини через процес адаптації до нових умов;
- консультативно-методична допомога всім учасникам навчально-виховного процесу;
- просвітницько-інформаційна робота з підвищення психолого-педагогічної культури в школі та сім'ї;
- соціально - педагогічний патронаж соціально незахищених категорій дітей;
- робота з сім'ями, які опинилися в складних життєвих ситуаціях;
- превентивне виховання, спрямоване на переконання учнів у доцільності дотримання значимих норм і правил поведінки, ведення здорового способу життя;
- термінова соціально - педагогічна допомога учням в кризовій ситуації.

Для реалізації цих завдань була вибрана проблемна тема соціального педагога «Шляхи вдосконалення соціалізації учнів школи в контексті реалізації гармонійно та духовно розвиненої особистості», яка визначена на основі проблемної теми закладу.

З метою визначення індивідуальних тенденцій інтелектуального та особистого розвитку учнів, визначення мотивації навчання, задатків, рівня загальних здібностей у вересні 2019 р. Крупою Ю.А. була проведена комплексна діагностика учнів першого класу щодо готовності до навчання. Діагностика проводилась за наступними методиками: тест Керна Ірасека, «Графічний диктант» Ельконіна, тест «Мотивація», анкета загальної обізнаності. За результатами досліджень «високий рівень» готовності до навчання був діагностований у 10 % учнів, «середній» у 82 % учнів, «низький» у 8 % учнів. Узагальнені результати зібрано в папці матеріалів. За результатами обстеження проведені просвітницькі бесіди та індивідуальні консультації з класним керівником першого класу Новосельською С.М., визначені шляхи розвитку потенційних можливостей дітей, їх соціалізації та адаптації. За результатами роботи класним керівником 1 класу у II півріччі був підготовлений план виховної роботи з класом, який включав заходи щодо запобігання злочинності та інших негативних явищ у шкільному середовищі, по попередженню дитячого травматизму, профілактики дорожньо-транспортного травматизму, по здійсненню соціального захисту учнів, план заходів по реалізації Комплексної програми профілактики правопорушень.

На початку навчального року практичним психологом та соціальним педагогом, спільно із заступником директора, який відповідає за виховну роботу в школі, була проведена паспортизація класів та школи, зібрані і упорядковані списки учнів різних категорій. Таких дітей протягом року в школі навчалось 158. З них 12 дітей, що знаходяться під опікою (четверо із них сироти), 2 дітей – інвалідів, 3 – із сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах, 1 - з девіантною поведінкою, 3 – потребують корекції розумового розвитку, 2 дитини із малозабезпечених сімей, 2 - із сімей, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, 36 дітей виховуються в неповних сім'ях, 39 дітей з багатодітних сімей (виховуються у 21 сім'ї), 3 дітей виховуються в сім'ях, які перебувають у складних умовах проживання, 14 дітей обдарованих та талановитих, 41 дитина перебуває на диспансерному обліку.

У школі немає дітей, які стоять на шкільному обліку з учнями проводиться відповідна робота: профілактичні бесіди, відвідування вдома, розмова з вчителями з приводу поведінки

на уроках (про це є записи в щоденних планах працівників ШПС та протоколах обліку профілактичної роботи).

Проводяться регулярні перевірки стану відвідування уроків, ведеться щоденний журнал обліку відвідування учнями школи, щомісячні звіти перед відділом освіти з даного питання. Крім того, соціальним педагогом спільно із практичним психологом проводиться робота з батьками, учнями та класними керівниками щодо запобігання пропусків занять без поважних причин, більш відповідального ставлення до навчального процесу з боку учнів та батьків щодо запобігання дитячої бездоглядності. Батьки Васильва Артура, Панаріна Артема (11 клас) письмово попереджалися щодо пропусків уроків їх дитиною без поважних причин, (Різніченка Станіслава, Гамаюнова Микити (8 клас), Андрєянова Євгена, Чикіна Олександра (9 клас) про незадовільну поведінку, порушення внутрішнього розпорядку.

Сім'я завжди була й залишається природним середовищем первинної соціалізації дитини, джерелом матеріальної та емоційної підтримки, необхідної для розвитку її членів, особливо дітей і підлітків, засобом збереження і передачі культурних цінностей від покоління до покоління. Дитина в сім'ї навчається, беручи приклад з батьків, з того, як вони ставляться до своїх обов'язків, одне до одного, до інших людей. Тому здійснюється робота соціального педагога з батьками, робота по вивченню стану сімейного виховання (було проведено 17 рейдів, складено 17 актів обстеження умов життя і виховання неповнолітніх). За сприянням соціального педагога проводилася робота щодо запобігання бездоглядності та нормалізації внутрісімейних конфліктів у сім'ї Александрової Анастасії Володимирівни.

Протягом 2019 – 2020 н.р. під керівництвом заступника директора Пушної С.М. за участю практичного психолога та соціального педагога, учнів, членів Ради було проведено 3 засідання Ради профілактики правопорушень, де розглядалась поведінка, успішність 5 учнів школи. Варто зазначити, що однією із основних причин запрошення дітей і їхніх батьків на засідання Ради профілактики є низька успішність, пропуски уроків без поважних причин учнями, безвідповідальне ставлення батьків до своїх обов'язків. Батькам були надані рекомендації щодо виховання та навчання дітей, організації дозвілля. З боку соціального педагога приділялась особлива увага щодо роботи з цими учнями. Надавалася консультативна допомога учням, їхнім батькам. Ведуться протоколи індивідуальних консультувань учнів, батьків та вчителів. Проводяться індивідуальні профілактичні бесіди з учнями по фактах неприязливих стосунків між ними, незадовільної поведінки під час уроків та на перервах. Для учнів 9-11 класів було проведено семінар-заняття «Профілактика злочинності в учнівському середовищі» за участю заступника прокурора Новотроїцького району Макаренка В.С., представника виконавчої служби Бондаренко Т.Ю та головного спеціаліста Новотроїцького відділу освіти Єрмолаєвої В.С.

З боку соціального педагога здійснювалася співпраця з класними керівниками, які зверталися за допомогою з питань навчання і поведінки учнів класу (Пушна Т.В., Петухова Н.Н., Ломако Н.А., Підпалова І.В., Жбанова В.В.).

Велика увага в навчальному закладі приділяється питанню захисту прав та законних інтересів дітей уразливих категорій. З метою додержання законодавства, спрямованого на соціальну роботу з дітьми уразливої категорії, своєчасного виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах соціальним педагогом була проведена співбесіда з опікуном Нічеків Максима і Дмитра Крупую Риммою Абасівною, матір'ю Попкова Станіслава Попковою Вітою Вікторівною, питання тримається на постійному контролі.

В рамках співпраці з КМСД та ССД відбувалися консультативні зустрічі з працівниками цих служб, надавалася інформація стосовно учнів школи за запит КМСД, ССД з метою організації роботи з учнями позбавленими батьківського піклування, над якими встановлена опіка рідних.

Соціальний педагог здійснював соціально-педагогічну діагностику готовності учнів 5-тих класів до переходу в середню школу в рамках перевірки рівня адаптації учнів 5-тих класів (шляхом анкетування), проводив соціологічне дослідження «Клімат у класному колективі». За сприянням заступника директора з навчально-виховної роботи та ШПС була надана інформація учням школи про роботу гуртків та секцій на базі школи. Всі категорійні учні зараховані до гуртків та відвідують їх.

На запит класних керівників з боку заступника директора школи з НВР, психологічної служби школи надавалась методична допомога у проведенні класних годин, батьківських зборів. Продовжена робота по формуванню папки класного керівника з інформаційним матеріалом щодо соціалізації підлітків, їх правової та загальнолюдської культури, матеріалами інформаційно-консультативного характеру для батьків (статті законів; як вести розмову з підлітком; поради батькам щодо виховання тощо), папка нормативно-правової документації та методично-інструктивних матеріалів з питань профілактики жорстокого поводження з дітьми. У таких папках поміщено багато цікавих та корисних публікацій, які допомагають в роботі.

Протягом року у школі велась робота по попередженню випадків дитячого травматизму. З приводу кожного факту непорозуміння між учнями, порушення поведінки проводилось з'ясування обставин, бесіда з учнями та їхніми батьками, надавались рекомендації щодо усунення причин, які призводять до травм. Інформація щодо профілактики безпеки життя та здоров'я поміщалася на стенді в фойє школи. ПСШ була також організована «Скринька довіри», проведено аналіз листів, які надійшли до неї. Працівники ПСШ беруть участь у засіданнях МО класних керівників, де надають інформацію, необхідну для роботи з дітьми та сім'ями, виступають на нарадах при директорі, педагогічних радах, на батьківських зборах, готують і проводять педагогічні читання.

За 2015 -2016 навчальний рік були проведені заходи:

- індивідуальні консультації батьків, учнів, вчителів з таких питань: небажання дитини вчитися, неадекватна поведінка учнів, особисті проблеми, міжособистісні відносини;
- навчання та виховання дітей з особливими потребами, робота з обдарованими учнями, формування соціально-психологічної компетенції вчителя;
- проведено діагностику учнів 1-х, 4-х, 5-х класів (62 учня), дані оброблені та надані рекомендації вчителям, адміністрації;
- підготовлені методичні рекомендації з питань сімейного виховання;
- підготовлено доповіді на практичний семінар для психологів та соціальних педагогів району на тему «Створення ситуації успіху у навчанні школярів»;
- розроблені поради учням по підготовці до ЗНО та ДПА;
- в даний час ведеться підготовка документів на засідання ПМПК (готуються характеристика на учнів Александрових Микиту і Артема, Іоніце Єлизавету, проведено зустрічі з їхніми батьками);
- практичний психолог та соціальний педагог підготували та провели у школі психолого-педагогічні читання «Виховання школярів в контексті педагогічних ідей Софії Федорівни Русової».

На новий навчальний рік психологічній службі необхідно:

- продовжувати роботу щодо психологічного супроводу навчально-виховного процесу;
- надавати психологічну допомогу вчителям, батькам та учням школи;
- покращити корекційно-відновлювальну роботу;
- систематизувати діагностичні картки учнів;
- систематизувати матеріали проведення заходів, банк методик;
- продовжувати накопичувати психодіагностичний та корекційний інструментарій.

Поновлювати його з урахуванням сучасних вимог.

Практичний психолог школи та соціальний педагог є переможцями обласного етапу Всеукраїнського конкурсу авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» (Н А К А З від 31.05.2018 р. м. Київ № 555, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 червня 2018 року за № 744/32196)

Таким чином, роботу практичного психолога та соціального педагога Сиваської ЗОШ № 2 у новому 2020-2021 н.р. потрібно спрямувати на підвищення рівня профілактично-консультативної роботи як серед учнів, так і серед їх батьків, створення умов реалізації творчого потенціалу дитини та реалізації відповідних програм щодо розвитку особистості

учня, враховуючи соціальний запит та особисту зацікавленість учнів, батьків, педагогів, висвітлення належним чином роботи психологічної служби на шкільному блозі.

Доцільно наголосити, що в системі виховання учнів важлива роль відводиться класному керівнику. Саме робота соціального педагога з класними керівниками повинна бути пріоритетним завданням у новому навчальному році. Класний керівник повинен відвідати всіх учнів класу за місцем їх проживання, вивчити умови їх побуту і виховання та виявлені результати подавати соціальному педагогу для подальшої роботи.

У наступному році особливу увагу треба приділяти виявленню кризових сімей, бездоглядних дітей, дітей, які страждають від насилля, соціально – психологічній допомозі і підтримці дітей в кризових ситуаціях, продовжувати здійснювати індивідуальну роботу з дітьми, що вимагають особливої педагогічної уваги, стоять на профілактичному обліку в школі.

23.03.2020

Довідку підготувала ЗНВР _____ Пушна С.М.